

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องการรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมไทย: ศึกษาเปรียบเทียบผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการกับผู้ประกันตนอิสระเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากหนังสือ วารสาร บทความ การพรรณนา และวิเคราะห์จากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม งานวิจัย บทความประกอบการสัมมนาทางวิชาการและจากมุมมองของผู้อื่น
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Survey) โดยการนำความรู้ทางทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบความคิด เพื่อกำหนดแบบการวิจัยและตั้งคำถามแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้มี 2 กลุ่มได้แก่

1. กลุ่มผู้ประกันตน 28 คน ที่เคยมีประสบการณ์ใช้บริการรักษาพยาบาลหรือรับบริการด้านประกันสังคม โดยเป็นผู้ประกันตนที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีสหภาพแรงงาน 7 คน ผู้ประกันตนที่ทำงานในสถานประกอบการที่ไม่มีสหภาพแรงงาน 7 คน ผู้ประกันตนอิสระที่เคยทำงานในสถานประกอบการที่มีสหภาพแรงงาน 7 คน ผู้ประกันตนอิสระที่เคยทำงานในสถานประกอบการที่ไม่มีสหภาพแรงงาน 7 คน สำหรับผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างนั้นได้เลือกศึกษาในสถานประกอบการแบบเจาะจงดังจะกล่าวต่อไป
2. กลุ่มผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสำคัญที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกสัมภาษณ์เจ้าของสถานประกอบการที่ไม่มีสหภาพแรงงาน 1 คน เจ้าหน้าที่ประกันสังคมในโรงพยาบาลศิริรินทร์ 1 คน เจ้าหน้าที่ประกันสังคมในโรงพยาบาลสมุทรปราการ 1 คน ผู้นำสหภาพแรงงานระดับชาติ เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย 1 คน ผู้จัดการมูลนิธิอารมณ พงศ์พันธ์ 1 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive)

การเลือกศึกษาและเก็บข้อมูลจากบริษัทเบสท์แทน จำกัด เนื่องจากเป็นสถานประกอบการที่ผู้วิจัยทำงานอยู่และพบว่าประสบปัญหาประกันสังคมในกรณีผู้ประกันตนไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของตนในการใช้โรงพยาบาลประกันสังคมเมื่อเกิดอุบัติเหตุตุนอกงาน ส่วนบริษัท ไทยในลอน จำกัด ผู้วิจัยทราบว่ามีปัญหากรณีไปรับบริการในโรงพยาบาลประกันสังคม ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบว่าในสถานประกอบการที่มีสภาพแรงงานและไม่มีสภาพแรงงานมีการรับรู้ต่างกันอย่างไร นอกจากนี้เมื่อผู้ศึกษาเริ่มศึกษาและค้นคว้าข้อมูลได้พบว่ามีผู้ประกันตนอีกกลุ่มคือผู้ประกันตนอิสระที่ออกจากงานแล้วประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 มาจ่ายเงินสมทบเองที่สำนักงานประกันสังคมทำให้ผู้ศึกษาต้องการทราบว่าผู้ประกันตนในแต่ละกลุ่มมีความหลากหลายในการรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนในระบบประกันสังคมเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการกับผู้ประกันตนอิสระ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาถึงการรับรู้สิทธิและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการกับผู้ประกันตนอิสระ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม

- ก. ผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีสภาพแรงงาน
- ข. ผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่ไม่มีสภาพแรงงาน
- ค. ผู้ประกันตนอิสระที่เคยเป็นลูกจ้างและในสถานประกอบการที่มีสภาพแรงงาน
- ง. ผู้ประกันตนอิสระที่เคยเป็นลูกจ้างและในสถานประกอบการที่ไม่มีสภาพแรงงาน

สำหรับผู้ประกันตนอิสระเป็นการสัมภาษณ์หลังจากผู้ประกันตนออกจากงานเดิมแล้วไปประกอบอาชีพ หรืออยู่บ้านเฉย ๆ แล้วสมัครใจเป็นผู้ประกันตนกับสำนักงานประกันสังคม นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกันสังคมได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 พร้อมด้วยพระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวง จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นของราชการในการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้จัดเครื่องมือในการศึกษาออกเป็น 2 ชุด ให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากรในการวิจัยดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เก็บข้อมูลจากผู้ประกันตน 28 คน โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม สัมภาษณ์เฉพาะบุคคล เพื่อสอบถาม 5 ประเด็น คือ 1.ข้อมูลส่วนตัวทั่วไป 2.การรับรู้สิทธิประโยชน์ 3.กระบวนการใช้สิทธิประโยชน์ประกันสังคมของผู้ประกันตน 4.การปกป้องและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน 5. ปัญหาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประกันสังคม

2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ประกันสังคมในโรงพยาบาลเอกชน เจ้าหน้าที่ประกันสังคมในโรงพยาบาลรัฐ ผู้นำสหภาพแรงงานระดับชาติ เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งชาติ ผู้จัดการมูลนิธิอารมณ พงศ์พจน์ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเงื่อนไขของประกันสังคมการจ่ายเงินสมทบ การเลือกสถานพยาบาลประกันสังคม การใช้สิทธิประโยชน์ของประกันสังคม ประสบการณ์ในการเรียกร้องและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน การใช้สิทธิและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประกันสังคม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนด (สำหรับผู้ประกันตน 28 คน) และตามแนวคำถาม (สำหรับผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้อง 5 คน) โดย

1. การขอจดหมายส่งตัวจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติไปยังสถานประกอบการที่มีสหภาพแรงงาน และไม่มีสหภาพแรงงาน นัดหมายและขอความร่วมมือเพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกันตนในสถานประกอบการละ 7 คน ที่สถานประกอบการอำนวยความสะดวกให้รวม 14 คน

2. ขอความร่วมมือจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ประกันตนอิสระ 14 คน โดยสัมภาษณ์เมื่อผู้ประกันตนอิสระเดินทางมาจ่ายเงินสมทบเองที่สำนักงานประกันสังคม และขอหมายเลขโทรศัพท์เพื่อตามไปสัมภาษณ์ที่บ้าน

3. การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามโดยสร้างบรรยากาศให้เป็นธรรมชาติ ระหว่างผู้สัมภาษณ์และให้ผู้สัมภาษณ์ เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นและแนวคิดต่าง ๆ ตามแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้สามารถวัดการรับรู้สิทธิประโยชน์การประกันสังคม โดยการสัมภาษณ์และพูดคุยสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) เปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนได้ซักถามข้อข้องใจ สิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปกป้องและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของตน ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทีละคน จนครบทั้ง 28 คน

4. สัมภาษณ์ผู้บริหารกิจการสถานประกอบการที่ไม่มีสหภาพแรงงาน 1 คน ผู้นำสหภาพแรงงานระดับชาติ 1 คน ผู้จัดการมูลนิธิอารมณห์ พงศ์พจน์ 1 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การประกันสังคมในประเด็นการจ่ายเงินสมทบ การเลือกสถานพยาบาลประกันสังคม การใช้สิทธิประโยชน์ประกันสังคมเหมาะสมเพียงใด ประสบการณ์ที่เคยพบเห็นการเรียกร้องและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน กระบวนการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการประกันสังคม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยกลุ่มแรกใช้ร้อยละและความถี่ ประกอบการสรุปข้อคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางประกันสังคม กลุ่มที่สองประมวลความคิดเห็นแล้วใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์แล้วพิจารณาแนวคิด โดยการนำข้อมูลที่ได้ประมวลกับทฤษฎีที่ใช้ ความรู้ตามกรอบแนวคิดและสมมติฐาน สรุปผลการวิจัยแนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

3.6 การนำเสนอรายงาน

รายงานวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอในรูปของการบรรยายเชิงพรรณนา โดยแบ่งรายงานออกเป็น 5 บท กล่าวคือ บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตของการวิจัย ระเบียบวิธีการศึกษา สมมติฐานของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์ บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา บทที่ 4 ผลการศึกษา บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ